Posamezna številka 1 dinar. Poštnina plačana v gotovini.

P.n. Licejalna knjižnica, Dolžnostni izv. Ljubljana

Izhaja vsakega 7., 15., 22. in 30. v mesecu. — Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Karla Marksa trg 2. — Naročnina znaša mesečno Din 4·—.

LETO II. Ljubljana, petek, 7. decembra 1923. Štev. 45.

Uničevanje ročnega in duševnega delavstva.

V enotni fronti je rešitev.

Da se je gmotni položaj ročnega in duševnega delavstva po 1918. letu poslabševal in da si danes niti delavec, niti večina uradništva ne more z mezdami in plačami preskrbeti niti najpotrebnejše hrane, tega ne more tajiti niti »Jutro«, niti »Jutranje Novosti«. Vedno naraščajočo draginjo niso dohitevale plače in žalostno dejstvo je, da si delavstvo, pa naj si bo ročno ali duševno, danes za svoj zaslužek ne more nabaviti niti polovico tega, kar se je lahko kupilo pred vojno.

Posledica te silne draginje, nizkih mezd in plač, tega strašnega izkoriščanja so strahovite. Delavske in uradniške družine žive v takem pomanjkanju, v taki bedi, da se lahko odkrito govori, da so vsi delavni sloji v državi SHS »unterernährt« t. j. stalno nedovoljno prehranjeni in zdravniki trdijo in dokazujo, da je to nedovoljno prehanjevanje eden glavnih vzrokov bolehanja pri delavcih in uradnikih. Kako izgledajo otroci se vidi iz poročil zdravniške komisije, ki je pri večini dokazala, da je bolna vsled nezadostne prehrane.

S padanjem gmotnega stanja opazujemo še večje padanje kulturnega nivoja. Kako moramo govoriti o kulturi, o kulturnih potrebah, če pa delavcem in nameščencem plače ne zadostujejo niti za črn kruh, če morajo stanovati v vlažnih kleteh, v vagonih, po podstrešjih, če so prisiljeni hoditi napol nagi in bosi.

Ročno in duševno delavstvo gara in se muči, strada in trpi — na drugi strani pa se pri buržuaziji razvija silno bogastvo in razkošje. Psevdokulturni nivo buržuazije se »zvišuje«, poglejte samo najnovejše pridobitve jegoslovanske buržuazne kulture, razne bare, kabarete, šantane itd. Danes niti eden kapitalist ne podvzema posla, pri katerem že vnaprej ne ve da bo zaslužil 80 do 100%. Zakon proti špekulaciji je samo na papirju merodajen, oblasti imajo preveč posla z izvajanjem zakona o zaščiti države.

K vsej tej mizeriji se zadnji čas pridružuje velika brezposelnost v vseh strokah, ki grozi s popolnim propadom delavskega razreda. Vzrok brezposelnosti je iskati v gospodarski krizi, vsled katere trpi največ delavstvo, ročno ne manj kot duševno.

Bliža se zima, pojavlja se brezposelštvo in že imamo v srečni svobodni SHS desettisoče držin, katerim je svobodno, da poginejo od lakote, ker ne morejo najti dela. Oni, za katere so delali leta in leta, oni, katerim so današnji brezposelni nakupičili bogastva, oni se danes ne zmenijo za bedo teh nesrečnikov.

Vlada, naša radikalna vlada, se ne briga za brezposelne. In vendar je dolžnost i vlade i buržuazije, da pomaga brezposelnim. Tako bi moralo biti ali tako ni. Oni nočejo pomagati in ako vzamemo v internacijonalnem obsegu, buržuazija ne more prožiti ročnim in duševnim delavcem človeka dostojno življenje. In ravno radi tega je kapitalistična družba doigrala svojo ulogo, ker ni sposobna, da osigura delavnemu ljudstvu življenski obstanek.

V zakonu o zaščiti delavcev se pravi, da se bo prezposelna podpora delila v mejah budgetske možnosti.

Ker pa porabimo milijarde za militarizem, za oboroževanje, za dvor, za generale in visoke uradnike, za škofe in pope in razume se za radikalne žepe (Šuntajz, Koren), seveda ni budžetne možnosti, da bi se podpirali brezposelni, ni budžetne možnosti, da bi se zvišale plače državnih nameščencev, ni možnosti, da bi se olajšalo bedno življenje delavnemu ljudstvu.

Ročni in duševni delavci morajo zahtevati, odločno zahtevati od vlade pomoči in poboljšanja položaja do tiste višine, da bodo mogli izhajati.

Toda zahteve bodo ostale seveda brezuspešne, če ne bo moči, ker samo pod pritiskom sile se uda buržuazija. Prošnje in jokanje jo ne pretrese.

Zato je edini izhod za ročne in duševne delavce v Jugoslaviji, da stopijo v svoje strokovne organizacije, da podprejo svojo razredno armado, da se združijo v mogočno enotno fronto in da združeni nadaljujejo boj za svoje človeške pravice.

Socijalisti proti zakonom o zaščiti delavcev.

Zgodilo se je, kar nisem pričakoval in kar me sili, da prvič in zadnjič spregovorim o zagorskih steklarjih-amsterdamovcih.

Zakon o zaščiti delavcev je majhna drobtinica, ki je padla raz mize jugoslovanske buržuazije. Proletarijat v mnenju, da kar je padlo z mize, ni bogve kaj dobrega, ni in še danes ne pozna vrednosti tega zakona. Ne rečem, da je zakon izvrstno izdelin, ne, pomanjkljiv je, a treba je, da zgrabimo to in zahtevamo še več. Po tem zakonu je prepovedano nočno delo ženskam in mladoletnim, zasiguran je 8 urni delovni čas in kar je glavno: po tem zakonu je zahtevano, da vsak obrat voli svoje zaupnike. **Kolike važnosti so delavski zaupniki** (glej moj članek v 42. številki), **kolike koristi je ves zakon za delavstvo nam priča dejstvo, da je Zveza industrijcev, zveza kapitalistov zahtevala, da se ta zakon ali znatno krajša, ali sploh odpravi!** Vidimo torej, da je ta zakon trn v peti kapitalistov, sicer ne ravno velik, a trn je le. Naša naloga je, da ne dopustimo, da ta trn zasade v nas, temveč da ga še globlje potisnemo v kapital.

To so pričeli naši neodvisni steklarji, ki imajo v kratkem volitve obratnih zaupnikov. Manjšina soc.-dem. strokovne organizacije steklarjev pa še sedaj koleba, ali bi šla volit ali ne! Če gredo, pokažejo svojo šibkost, če ne gredo — umro! Neodvisnim steklarjem je vseeno ali gredo oni volit ali ne. Zapomnili pa si bodo besede soc.-dem. Ranzingerja A., ki je dejal meni v obraz: **»Zakon o zaščiti delavcev škoduje delavstvu in koristi kapitalistom! Zato sem proti temu zakonu!«**

Torej, kakor izjavlja Zveza industrijcev: **mi smo proti zakonu o zaščiti delavcev, tako ponavljajo tudi socijal-demokrati: mi smo proti zakonu o zaščiti delavcev. To se pravi: mi delavci soc. demokrati smo proti 8 urnemu delavniku, mi smo za nočno delo žensk in mladoletnih. Oni podpirajo s tem zahteve Zveze industrijcev, da se delavce oropa še ono bore malo pravic, ki jih še imajo!** Če delajo to zavestno, so lopovi, če pa so toliko blazni, pa Bog se jih smiluj!

Enako barvo je pokazal tudi soc.-dem. Glavni radnički savez v Beogradu. Centrala neodvisnih sindikatov v Beogradu je v odprtem pismu na Glavni radnički savez predlagala, da se vrši skupen shod v Beogradu proti nameravi ukiniti ministrstvo za socijalno skrb. **Glavni radnički savez je ta predlog skupne akcije proti novemu nasilju buržuazije odbil** in s tem v precejšnji meri potrdil besede naših amsterdamovcev-steklarjev: Mi smo proti zakonu o zaščiti delavcev.

Zagorski steklarji, kot tudi ves proproletarijat, lahko vidi, kaj hočejo socijalni demokrati. Oni so proti vsem pravicam, kar jih še imamo! **Dejstvo je, da bo prej ali slej moralo priti do enotnega nastopa vseh pravih strokovnih organizacij proti enotnemu nastopu kapitala.** In dejstvo je, da bo množica z desnice prisiljena šele preko svojih voditeljev, ki nočejo enotne fronte, podati roko našim organizacijam, da se v sklenjeni vrsti bore proti enotnemu nastopu kapitala.

Mile K.

Rudarji pokrajinski upravi za Slovenijo.

(Nadaljevanje.)

Kako daleč gre družba, da nagrabi čim večje dobičke, se najbolje vidi iz tega, da je odpustila večinoma delavce-rudarje, **ki imajo številno družino**, da ne bi bilo treba plačevati družinskih doklad. Mnogi izmed teh rudarjev so bili zaposleni pri trboveljskih premogovnikih nad 20 ter celo 30 let. Odpuščeni pa so bili tudi oni, ki so bili večkrat bolehni, in takih delavnih sil trboveljska družba ne potrebuje, ker se ne more primerjati z delavno silo zdravega rudarja.

Postopanje družbe in izjave glavnega ravnatelja g. Skubica napram delavskim zastopnikom napravljajo vtis, da je stremela trboveljska premogokopna družba za tem, da je izzvala v svojih rudnikih štrajke s svojim izzivalnim postopanjem in da bi potem mogla brezobzirno odpustiti vse ji neljube elemente.

Slovenski rudar je danes popolnoma brezpraven, izročen je samovolji inozemskih nemškonacionalnih industrijskih mogotcev, ako zahteva svojih pravic, se uporablja »zakon o zaščiti države«, neveden rudar stoji osamljen pred rudniškimi uradniki. Pri državnih oblastih ne najde nobene zaščite. Rudarska oblastva, ki bi morala ščititi rudarje, stoje na strani podjetnikov, tako da rudarji opuščajo pritožbe na ta oblastva, ker so te pritožbe navadno itak brezuspešne.

Živeč v takih razmerah, mora zgubiti slovenski rudar veselje do vsakega dela, ki je itak neprestano spojeno z življenjsko nevarnostjo, zgubiti pa mora tudi vsako zaupanje v nepristranost državnih oblasti.

Ali slovenskega rudarja ne preganjajo samo doma v Sloveniji, izročen je preganjanju tudi v ostali državi. Edinstvenost Jugoslavije se javlja slovenskemu rudarju tako, da se ga odpusti in pošlje z delavsko knjižico, s takimi spričevali, da ne more nikjer dobiti službe.

Za te rudarje, ki so sedaj vsi brez posla in z družinami vred izročeni največji bedi, smo že neštetokrat intervenirali, da bi dobili delo in da bi dobili podporo. Toda zaman. Dobili niso niti podpore niti dela. A tako tudi ne morejo živeti in izjavljajo, da se bodo morali oprijeti rokodelstva, katerega so se najbolj bali in branili — tatvine.

Pa niso le nezaposleni rudarji, isto je z mladeniči, ki se vračajo od vojakov. Pač pa sprejema družba v delo kmete, ki imajo dovolj svoje zemlje.

Tako se je odpustilo rudarje v Trbovljah, Hrastniku, Zagorju, Rajhenburgu, Hudi jami in Kočevju, katerih vseh znaša število preko 200 s preko 550 družinskimi člani.

V tej vlogi se ne moremo spuščati v posamezne slučaju, ker je namen te vloge predvsem ta, da na eni strani opozorimo pokrajinsko upravo na današnji položaj slovenskih rudarjev, na drugi strani pa, da pokrajinska uprava takoj ukrene naslednje mere:

1. V svrho poravnave sporov v delovnem razmerju naj se sestavi posebna paritetna komisija, da se omogočijo razmere, kot vladajo danes v rudnikih. Take institucije obstojajo danes v vseh industrijskih zemljah.

2. Sestavi naj se takoj vladna komisija, ki naj nemudoma uvede preiskavo o razmerah v vseh slovenskih rudnikih. v to komisijo naj se pritegnejo tudi zastopniki delavstva.

3. Odpuščene delavce-rudarje imajo podjetniki takoj zopet sprejeti v delo, če se izkaže, da so bili samovoljno odpuščeni.

4. Odpuščenim delavcem naj se nakaže podpora; občinske uprave pa naj jim izposlujejo delo, da bodo imeli kruh zase in za svojo družino.

Trdno pričakujemo, da se bo pokrajinska uprava ozirala na zgoraj razložene razmere in ukrenila vse potrebno, da se razmere sanirajo in da se podvzamejo mere, kot so danes v veljavi v vseh industrijskih zemljah. Zadeva rudarjev danes ni zadeva njih samih, prizadelo je slovensko ljudstvo v celoti.

Centralna uprava zveze rudarskih delavcev Trbovlje.

(Konec.)

Predlog splošne žel. organizacije.

(Nadaljevanje.)

Odškodnine za službena potovanja in selitve.

Člen 1. Za službeno potovanje se smatra vsako potovanje v službenih zadevah izven kraja rednega službovanja, katerega mora uslužbenec ali delavec podvzeti po nalogu predpostavljenih ali po tozadevnih službenih predpisih. (Kontrolorji etc.)

Za službeno potovanje se računa ves čas, ki ga prizadeti prebije izven svojega službenega kraja na službenih opravkih.

Odhod in prihod se računa po pravem odhodu ali prihodu vlaka.

Člen 2. Za službeno potovanje ima uslužbenec pravico:

1. Brezplačno vožnjo zase in prtljago v dotičnem razredu, ki mu pripada. V slučaju, da se mu ne more nuditi brezplačna vožnja, ima pravico do povrnitve vseh voznih in prevoznih stroškov zase in prtljago. Na parobrodih pritiče uslužbencem, ki imajo legitimacije za I. in II. razred na železnici, I. razred, vsem ostalim II. razred.

2. Do dnevnic, odnosno polnega pavšala.

3. Do prenočevalnine.

4. Do povrnitve vseh izdatkov, ki jih je imel prizadeti v gotovini za upravo (poštnine, stroški za brzojavke etc.).

5. Strojno in vlakospremno osobje dobi, ako je zadržano izven svojega rednega službenega mesta vsled službenih voženj ali nepredvidenih zaprek več kot 48 ur, poleg pripadajoče kilometrine in premij še dnevnice. Ako pa se nahaja na substituciji, dobi cele dnevnice, ne oziraje se na to, koliko časa traja substitucija in pripadajoča prenočevalnina. Vlakospremnemu in strojnemu osobju pripada prenočevalnina, ako se mu v kraju, kjer mora po turnusu prenočevati, ne more dati na razpolago službenega prenočišča.

Dnevnice.

Člen 3. Dnevnice so normalne in povečane.

Normalne dnevnice pritičejo za ves čas službenega potovanja ali substitucije in eksponiranja v območju pristojne direkcije.

Povečane dnevnice pa pritičejo za potovanja izven območja pristojne direkcije. Za potovanje za v inozemstvo pa se določijo dnevnice za vsak posamezen slučaj posebej ter se izplačajo pri državah z boljšo valuto v dotični valuti, pri državah s slabšo valuto pa v dinarjih. Za vsakih 24 ur službenega potovanja ali izostanka izven rednega službenega kraja na službenih poslih, pritiče cela dnevnica. Enako pritiče cela dnevnica, ako izostane več kot 12 ur. Za čas pod 12 ur pa pritiče polovična dnevnica.

Prenočevalnina.

Člen 4. V slučaju, da mora uslužbenec na službenem potovanju prenočevati izven rednega službenega kraja in se mu ne more dati službeno prenočišče, mu pripada za vsako noč prenočevalnina. To velja tudi za substitute ali eksponirane. Ako je na razpolago službeno prenočišče, dobi le četrtino normirane prenočevalnine. Strojno in vlakospremno osobje, ki prenočuje na svojih rednih službenih vožnjah, ne dobi poleg kilometrine in premij nikake prenočevalnine, razen v slučaju, navedenem v členu 2. Za inozemstvo se določijo prenočevalnine za vsak slučaj posebej in se izplačajo v isti valuti kot dnevnice.

Člen 5.

Vrsta uslužbencev	Dnevnice		Prenočevalnina
	norm.	poveč.	
Višji uradniki	55	75	25
Uradniki od asist. do inkl. revid. in urad. pripr.	50	70	25
Poduradniki „ prip. in „ pom.	45	65	20
Sluge, pripr. in pomožni, sluge	40	60	20

Mestnim grupama Saveza Šivačko Odjevne Industrije Jugoslavije.

Dragi drugovi!

Navršeno je dvadeset godina od kako je osnovan naš, sada veliki i močni Savez. Velika je i herojska njegova prošlost baš kao što je velika i svetla njegova budućnost. Pa da bi put svoje budućnosti što vidnije obeležio, on hoće da jednoga dana prelista tu svoju istoriju. Centralna uprava rešila je, da taj dan bude 13. januar 1924. godine.

Toga dana naš će Savez proslaviti svoju dvadesetgodišnjicu u celoj Jugoslaviji. 45 njegovih filijala koliko ih sada ima, neka toga dana mlade članove obaveste a stare potsete: kako je postao i kako se borio naš Savez za svoje članstvo; za svoje ideale. Neka to grupe urade u toku dana u vidu jednoga lepog predavanja za koje će angažovati najbolje među sobom i za koje će pozvati sve šivačke radnike svoga mesta, a materijal iz istorije pružiće centrala putem radničke štampe. U veče da se, s obzirom na lokalne prilike, održe: koncerti, zabave, večerinke i t. sl. us prigodno sastavljen program koji će imati vezu sa našim Savezom i njegovom istorijom.

Ceo prihod toga večera (proslave) biće namenjen Štrajkaškom Fondu Saveza i podružnice će ga za tu cilj, uz izveštaj o toku proslave, poslati Saveznoj Centrali. Jer su naših 1500 štrajkaša (koliko ih je Savez samo ove jeseni imao) najbolje osetili: **kolika je moć ŠTRAJKAŠKOG FONDA kada je u pitanju poraz ili pobeda.** Naš Savez nas uči, kroz dvadeset godina svoga herojstva — o tome, koliki je značaj toga hladnoga oružja u vremenu današnjeg društva. Mi sledujemo glasu te nauke i iskustva i ovaj dan proslave posvećujemo tome tako ubojitom oružju naše borbe.

Neka ni jedan kutak našega članstva toga dana ne ćuti; neka visoko digne zastavu Saveza sa ponosom jer je ta zastava dvadeset godina na čelu naše boračke kolone bila i osvetljevala put borbe.

Centralna uprava.

Mile Klopčič:

SILHUETA.

Nocoj sem stal upognjen vrhu griča,
oči uprl sem v tla.. Bil sem silhueta,
ki komaj oprostila se je Niča.
In Nič proklet in Zemlja je prokleta.

Tako sem stal v zemljo vkovan do mraka.
Tedaj silhueta pogled naravnala
je vase, svodu je roko podala.
Tako sem bil dozorel do Spartaka.
In stal sem bil: Spartak! Jaz, klen kot hrast:
od vzhoda korenike do zahoda.
Roke kot jagned se vijoč do svoda,
in zemlja, morje, horizont, — oblast!

Izšel je

Kovinarski Rudarski Železničarski

KOLEDAR

za prestopno leto 1924.

Stane v polplatno vezan, z bogato, vsestransko vsebino 15·— Din.

Za železničarje.

PROGRESIVNI DAVEK ZA ŽELEZNIČARJE.

Kako se proletarijatu dobro godi v SHS, se vidi in dokazuje vsak dan — pa ne od nas, nego od mogočnikov. Sedaj so zopet ukrenili, da naj železničar od svojega zaslužka plača progresivni in invalidski davek. Zakaj? No, zato, ker bankirji in sploh kapitalisti nočejo plačati, a država potrebuje denar, recimo za militarizem itd., za policijo in žandarmerijo, za vohune in provokatere, ki čuvajo proletarijat in s tem tudi železničarje, da bi ne kritizirali vlade in oblastnikov in jih držali v pokorščini. In pametni so kapitalisti, da ne plačajo. Mar bodo oni še vzdrževali policijo in žandarmerijo? Njim ni potrebna, oni so državotvorni; potrebna je le za delavstvo kot nedržavotvorni element in ta si naj vzdržuje vse to.

Službeni list Državne uprave juž. žel. št. 12 objavlja vsem železničarjem, da morajo s 1. septembrom 1923 naprej plačevati »davek na zaslužek osebnega dela«, in sicer od plače (letne ali mesečne), od zaslužka na dnini, od osebnih in funkcijskih doklad, od nagrad za prišteđenje potrebščin, odn. strojne doklade, pokojnine, vdovnine in sirotnine. Samo od draginjskih doklad (osebnih in družinskih) ni treba plačati, in pa od doklad za službena potovanja in za selitve, stanarino, kilometražo in od tistih doklad, ki imajo značaj odškodnine na izvršene izdatke (n. pr. nočne, blagajniške, inozemske doklade itd.).

Značilno je, da gospodje »zaslužek osebnega dela« ne smatrajo za zaslužek, ki **»ima značaj odškodnine za izvršene izdatke«.** Ali morda hrana, ki si jo železničar kupi in zauživa, ni odškodnina za izvršeni izdatek? Izdatek življenskih sil in delovne moči, katere treba nadomestiti, odškodovati, t. j. denar spremeniti v hrano, ki se zopet spremeni v izgubljene ozir. v uporabljene sile in jih tako nadomesti?! Ne, oni to smatrajo za »dobiček« in zato treba plačati od tega »dobička« davek, ki se imenuje po Službenem listu progresiven. Ta davek je do 1000 Din letnega »dobička« (plače, da govorimo z besedami oblastnikov) 1.5%, do 1500 Din = 1.8%, do 2000 Din = 2.0%, do 2500 Din = 2.2% itd.

Sluge, pomožni sluge (pripravniki za sluge), vsi rokodelci in delavci plačajo ta davek v izmeri 1% od vsote svojih rednih prejemkov.

Kot podlago za določitev davka od mezde, odnosno od dnine se vzame znesek, ki odpade na 300 dni. Tako bo plačal delavec, ki ima na dan dnine (brez draginjskih doklad) 5 Din, kar znaša v 300 dnevih 1500 Din, letni davek 15 Din ali mesečno 1.25 Din. Na ta davek pa še odpade letno 2 Din invalidskega dvaka, torej mesečno 0.17 Din. Delavcu s 1500 Din letne mezde se bo torej odtegnilo na mesec 1.25 in 0.17 Din, skupaj 1.32 Din.

Invalidski davek se namreč odmerja po višini progresivnega davka, in sicer letno 2 Din od vštevši 20 Din letnega davka na zaslužek, 6 Din do vštevši 50 Din letnega davka itd.

Izjemoma so za leto 1920/21 oproščene davka pokojnine in miloščine, ako skupni letni dohodek ne znaša več nego 1200 Din.

Poleg mizernih plač torej železničarje oblagajo še z davki. Naravnost zasmehljivo je, da se reveže, ki garajo in garajo ter jedo suh kruh in nezabeljen krompir (saj drugega si pri prejemkih, ki jih ima železničarstvo, pač ne more privoščiti) še obdačijo in takorekoč uradno kvalificira kot profitarje, ki morajo zato plačevati progresivni davek. Ogromne dobičke, ki jih delajo železnice, pa ta dobiček ne smatrajo za profit, nego kot dohodke, »ki imajo značaj odškodnine«. Zato pa tudi ne plačujejo progresivnega davka. Državi vsaj ne, morda komu drugemu ali katerim drugim.

Tako se skrbi v meščanski državi za dobrobit večine državljanov — proletariata.

»UGODNOSTI« ŽELEZNIČARJEM.

Vsem nam je še dobro v spominu proglas ministra Sobračaja Jankovića, kjer nam je prav po »očetovsko« obljubljal dobrote, kar nas je prevzel v svoje varstvo, t. j. podržavil južne železničarje. Te dobrote vidimo sedaj vsak dan in smo se jih že preobjedli. Odpusti, penzioniranja, nova pragmatika in tako dalje in tako naprej, glejte, dobrote. K tem je sedaj še ena dobrota. Ker so nam »zvišali« plače in nam sploh zboljšali životarjenje, sedaj še vsem (južnim in državnim) **ukinjajo vsako izdajanje režijskega premoga.** Tako govori brzojavka 597 f z dne 26. novembra t. l. Sedaj še **slede navodila glede vrnitev** zneskov za že plačani in še ne odpeljani premog. — S tem torej si bodo morali železničarji kupovati premog v privatni prodaji. Lepo je to, da je izdajanje premoga že ukinjeno, a za povrnitev že plačanih zneskov pa navodila **šele slede.** Nerada dá buržuazija denar iz rok, ko se gre ga dati delavcem, pa magari je to še od delavcev naravnost založen denar. Preden ga da, treba navodila. Resnično, človek bi pljunil na takšne pravice in takšno postopanje.

Železničarji pa menda sedaj in vsak dan uvidevajo, da jim ni prav ničesar pričakovati dobrega in izboljšljivega, pa če se trikrat na dan vpišejo v radikale in njih organizacijo. Tudi ne, če bodo šli k nacionalnim železničarjem, čeravno imajo ti svoj odbor iz ministrskih uradnikov. Pomoč je edino le v enotni razrednozavedni organizaciji, v »Splošni železničarski organizaciji Jugoslavije«.

Železničarji, ne oklevajte in ne čakajte! Čas je napočil. Vsi v »Splošno železničarske organizacijo Jugoslavije«!

NOVA DOLOČILA.

V številki 42. »Strokovne Borbe« smo objavili odredbo »Državne uprave južne železnice« glede dokumentov, ki jih naj vložijo uslužbenci za prevedbo na novo pragmatiko. Med tem pa, ko so se prepisovale listine, legalizirale, vlagale, so si gospodje izmislili zopet nekaj novega.

Vse, kar je navedeno v okrožnici štev. 25-I. z dne 5. novembra 1923 (»Strokovna Borba« štev. 42) ne velja, nego veljajo sedaj nove smernice glede predložitve listin. In te smernice (Dodatek II. k okrožnici štev. 25-I. 23, od 28. novembra 1923) govore sledeče:

Predložili je:

1. Krstni list uslužbenca.
2. Zadnje šolsko izpričevalo.
3. Izpričevala o položenih strokovnih izpitih.
4. Eventuelno potrdilo o službovanju v kaki drugi državni ali samoupravni službi, kje, koliko časa, v kakem svojstvu in s kako plačo.

Ali si že član „Zveze rudarskih delavcev“?

5. Potrdilo o dosluženem roku v kadru, odnosno o oprostitvi od vojne obveznosti.

Vse listine je predložiti v **originalu.**

Te listine morajo biti odposlane **najkasneje do 15. decembra 1923.**

Tako, železničarji, sedaj pa začnite z nova.

Odprto pismo g. predsedniku prometne zveze Lajhu v Mariboru.

Moj odgovor!

Ker članek v »Straži« z dne 23. novembra 1923 napada mojo osebo, sem primoran odgovoriti na to očitno laž klerikalcev.

Klerikalci napadajo mojo osebo na ta način, da sem dajal po stavki vodilnim osebam železniške uprave take informacije o drugih delavcih, da je ravno radi tega bilo toliko nedolžnih žrtev. Omenjate v članku o tolikih žrtvah, katerih pa v resnici ni. Kolikor mi je do sedaj znano, niso bili do sedaj sprejeti imenovani sodrugi in ti so: moja malenkost, sodrug Magdič, Kmet ter Jelen. Vsi drugi so bili sprejeti nazaj v delo ter to izgleda tako, kakor se laže »Straža« z Lajhom vred, da so mlajši sodrugi bili nekaki voditelji te stavke. Osobito je s tem zamišljena moja osebа in ss. Magdič, Kmet in Jelen.

Vprašam Vas, g. Lajh, ali Vam je znano, da smo bili na shodu dne 31. avgusta, kateri se je vršil že med stavko, izvoljeni kot delavski zastopniki za pogajanja z ravnateljstvom južne železnice. Opozarjati Vas moram, da so tudi Vaši člani glasovali za mojo osebo, radi tega ni nikakor na mestu, da me sedaj, ker sem odsoten iz Maribora, tako zahrbtno napadate. Kakor omenjate v članku, da sem dajal jaz in nekateri »moji« informacije ravnateljstvu, zahtevam od Vas, g. Lajh, da pridete na dan s tistimi mojimi, imenoma namreč. Gospod Lajh, res, zelo pameten ste, kot predsednik Vaše 5 članske organizacije. Vsa čast Vam, kajti po Vaši pameti sem se dal jaz sam sebe na tisto odpuščenih. Ne vem, ali ste res tako bedasti ali zlobni, da trosite take laži med delavstvo. Če mislite z mojo osebo agitirati za Vašo prometno zvezo, se za enkrat prokleto motite, ker na take očitne laži ne gre delavstvo na limance.

Vprašam Vas, ali tako spoštujete kot klerikalec Kristusov nauk, kateri uči: ne laži!

Kar se tiče mojega podpisa, kateri se baje nahaja na ravnateljstvu južne železnice, Vam naznanjam tem potom, da sem bil tam, a vsakokrat s pričami, katere lahko dokažejo vsak čas, kaj se je govorilo, a o kakem podpisu sploh ni govora. Pozivljam Vas, g. Lajh, da prekličete članek in laži, katere ste govorili o meni, ker drugače sem primoran Vas imenovati javno za lažnjivca in obrekovalca.

Kodrič Franc,
bivši predsednik S. Ž. O., podružnice Maribor.

Sodrugom v delavnicah južne železnice v Mariboru.

»Straža« z dne 23. nov. 1923 obrekuje mojo osebo na najpodlejši način, kakor so vajeni samo klerikalci. Poročam vam tem potom, da v istem članku ni niti trohice resnice; da nisem bil nikdar na ravnateljstvu sam, pač pa vedno s pričami, a o podpisu ne vem ničesar. Prometna zveza s svojim predsednikom Lajhom na čelu, izrablja laži, da bi pridobila potom takih agitacij člane za svojo skrhano organizacijo. Ne ustraši se niti blatiti osebno čast posameznika. Zavedni delavci bodo pljunili na tako organizacijo in farške podrepnike ter v odgovor agitirali in pridobivali nove bojevnike za našo »Splošno žel. organizacijo«, ki edino zastopa delavske interese.

Kodrič Franc.

Sodrugi, zbirajte povsod za žrtve belega terorja v revirjih Trboveljske družbe.

Dopisi.

IZ ZALOŠKE REPUBLIKE,

Tudi pri nas ni vse, kakor bi si kdo mislil, z rožicami posiljano. Vendar kar se tiče službe, je še precej dobro urejeno, posebno za ene, kakor se razvidi iz službenega reda. Premikači 12 — 24, kretniki, bločni sluge in prometniki 12—24 in 4 ure pred nočno službo rezervo. Ker postaja Zalog se šteje za malo postajo, po zaslugi g. Fistra in Maselna. Imamo podnevi 3 stroje in ponoči 1 stroj za premik.

Premika se ponoči in podnevi. Kretniki dobe tudi kilometrino, katera znaša reci in beri: 12 in 22 Din za 20 službenih tur ali za celi mesec. Imamo tudi še nekaj indiferentnih, kateri se nič ne brigajo za organizacijo. So pa zelo hudi verižniki, pravijo pa, da ako ne moreš živeti s plačo, pa začni verižit. Gospodje jim pustijo, da lahko verižijo, ker potem ne zahtevajo večjih plač. Kar nas je bolj zavednih, se oklepamo organizacije, s katero si bomo zboljšali svoj gmotni položaj. Kateri se pa ne organizira, ta je največji naš in svoj in tudi svoje družine sovražnik in škodljivec. Vzemimo za zgled našega gosp. pisarnika, kako je bil včasih revolucionaren, dokler je bil še kot sluga, tudi verižil še ni. Odkar je postal pisarnik, trguje, da je veselje. Ako ga vidite podnevi, tudi v največji vročini, ko imamo nad 20 stopinj nad ničlo, v suknji, si vsak misli, da ima mrzlico; ako ga pa vidite zjutraj, kadar teče k vlaku 41 z nahrbtnikom, za njim pa njegova milostljiva, to ni gospod, ampak čisto navadni v.... Zadosti tega.

Poglejmo še malo stanovanjsko mizerijo. Sedaj so gospodje odpovedali stanovanje vdovam, katerih možje so se v službi ponesrečili. Sedaj se jih ven podi, mesto da bi se malo gledalo nanje. Oglejmo si malo personalno hišo, kdo stanuje notri. So to trije gospodje, kateri bi si lahko preskrbeli stanovanje v svojem delokrogu, noter naj bi pa prišli uslužbenci. Sedaj so naredili tri nova stanovanja, ali mislite, koga se je upoštevalo za eno stanovanje, uslužbenca gotovo ne. Oddalo se je čisto enostavno g. Lebanu, to je tastu g. Boleta, prog. mojstra, kateri nima čisto nič opravili z železnico. Ker je imel do sedaj privatno stanovanje, naj bi bil še naprej tam ostal. Ali ni to škandal, da se dá stanovanje bivšemu magistratnemu slugi namesto svojemu aktivnemu uslužbencu. Uslužbenci morajo pa še naprej tičati po luknjah, katere sploh ne odgovarjajo stanovanjem za človeka, ker se kuha in spi v enem prostoru in ako ima še nočno službo.

Tako, gospodje, pustite stanovanja v Zalogu nižjim uslužbencem, vi pa pojdite v mesto stanovat, da bo manj prepira med nami. Kar daste Gradu za vino, dajte rajši za stanovanje, nakar bo ustreženo vam in uslužbencem in tudi gosp. Bračiču, ne bo treba dajati okrožnic zaradi pijančevanja, ker potrebni ste, da vas ravnatelj malo za ušesa pocuka zaradi alkohola in da se ne boste učili ponoči ceste meriti, ker za nas so zadosti široke.

Sedaj je pričel gotovi gosp. Jaklič, centralni mojster, nad kretnike kričat in jim grozit. Gosp. Jaklič, povemo vam naprej tole na vaša ušesa, da najprvo nam vse pošteno popravite in osnažite, potem bomo pa že sami skrbeli, da bo vse v redu. Ako vam ne zadostuje to, vam povemo še kaj drugega iz davnih dni. Torej železničarji, vsi v železničarsko organizacijo. Proletarec.

Iz Francije za Rajhenburg. Ker mi ni bilo mogoče se osebno od vseh mojih sodrugov poslovili, se tem potom poslavljam od vas. Res, videl sem še zadnjo uro v domovini zvestobo in prijateljstvo. Ostanite mi še za naprej zvesti sodrugi in prijatelji, kakor vam bom tudi jaz zvest in borili se bomo še naprej za naše pravice in za naš obstoj. Mogoče, da bodem lahko več koristil za ves delavski pokret v tujini, kakor pa tam v domovini. Samo začasno so nas premagali. Prišel bo čas obračuna za trboveljske žide in njihove hlapce-pijavke. Ena iz med največjih pijavk je v osebi g. Kokole v Rajhenburgu. Kolikokrat je že prinesel krvavo glavo in razbite očale domov in ni se še poboljšal. Mene je dostikrat izzival, ali nisem si hotel mazati rok na njem; bil mi je preostuden. Mogoče se mu je pa sedaj srce ohladilo, ko so me pregnali iz domovine. Dobro vem, da ima ravno on največjo zaslugo pri tem. — **Torej, sodrugi, združite se zopet v močno organizacijo, ker le organizirani bodete lahko odbili vse napade. Da bi bio pred stavko in za časa stavke vse zavedno in organizirano, ne bi bili mi premagani, ne bi bilo danes toliko sodrugov pregnanih iz domovine, od svoje grude.** Da bi mi v stavki zmagali, bi mi lahko doma imeli Francijo ali pa Belgijo. Niti v eni državi, kakor v Jugoslaviji, se toliko kruha ne pridela in ravno v Jugoslaviji mora proletarijat stradati kruha. In zakaj to? **Samo zato, ker delavstvo ni zavedno in organizirano.**

Tem potom tudi vsem štrajkbreherjem želim vse najbolje in vsak dan batine in delati od svita do svita, da boste ta enkrat sili.

S sodružnim pozdravom

Pajtler Martin
Tucquegnieux, Cité de la Sare No.32.
Meurthe-Moselle, France.

Litija. Zadnji čas se napada delavstvo od strani znanih šovinističnih priganjačev, kateri sami silijo, da jih očrtamo v javnosti. Pred vsem moramo povedati, da naša načela niso, da nastopamo proti tujezemcem, ali pri nas imamo nekaj takih, ki pa se skrivajo za hrbtom N. S. Z., katera poštene tujezemske delavce preganja, a razne priganjače, verižnike in kapitaliste zagovarja in skriva. Najbolj zagrizen tak priganjač je neki frizerski pomočnik (nemškega rodu!), ki je potom morale svojega krušnega očeta prišel kar tako za priganjača, čeravno prej še sploh vedel ni, kaj je predilnica, in ta se imenuje Johann Maida, kateri sedaj pri vsaki priliki očita delavcem organizacijo in jim kaže vrata. Naj si pa zapomni, da mu zna organizacija še široko odpreti vrata, skozi katera je šel tudi njegov krušni oče, čeravno je bil mogočen in se je večkrat trkal: to je naša pest. — Drugi je nekaki Bavarec (priganjač Hilk), kateri ima veliko veselje vpiti nad izmučenimi delavkami in jim očita z T. in O. d.; ta je tudi tisti, ki suje delavke po delavnici, ki smo zadnjič opustili njegovo ime. — Zelo podobno se obnaša tudi nadpriganjač, kateri nam pa pride lahko še na vrsto. Pozivljamo te mogočneže, da prečitajo že enkrat delavski red, saj je pisan tudi nemški. To je lepa družbica pisanih ptičkov N. S. Z., ki jo pa še polepša, ako vštejemo še njihovega kolovodja, na čelu jim debelega Juvana. Povemo pa tem častiželjnežem, da se bliskovito bliža čas, ko bo žarek solnca posijal proletariatu in izplačal dolg tistim, ki so zaznamovani v proletarskih zapiskih kot izkoriščevalci proletarskega življa.

Zagorje. Kot sem že poročal, se vrše pri nas v petek volitve obratnih zaupnikov. Desnica manjšina si še sedaj ni na jasnem, ali bi šla na volišče ali ne. Sklicali so socialni patriotje sestanek-diskuzijo in celo povabili so nas. Ko pa smo prišli (sicer res samo omladinci), nas sploh niso pustili v sobo. Razpravljali so potem na diskuziji: 1. točka: Ponesrečena tatvina Sveteka. 2. točka: Mi kot denunciantje. 3. točka: Slučajne laži. — Da ne mislite, da je pri prvi točki kdo Sveteka hotel ukrasti za Miklavža! Ne! Ampak od onih, ki so aranžirali najbrže atentat na centralo v Trbovljah, so aranžirali tudi tatvino Svetekove podpazduhne taške in njegovega šoferskega plašča.. Seve, »s. Debeli«, ki zdaj referira o tem, je tatvino zabranil. (Slava mu in red sv. Save!) K drugi točki Ranzinger pove, da je res nekaj podpisal na sodniji proti ss. Weinbergerju in Milu, ampak denunciant ni, ker to ime je za njegovo debelost premajhno! Pri slučajnih **lažeh** so pa govorili tisto **resnico**, za katero so nas povabili in ne povabili! In — raduj se duša v Gospodu — nas so nazivali brigado in s. Mila, ki je bil slučajno zraven, za generala. Ko so vsled pijanosti že pozabili lagati, so zavpili: živio socializem! in se odtrklali. — V torek 26. pa so neodvisni imeli svoj volilni shod, ki se ga je udeležila domala cela steklarna. S. Vergelj je razložil pomen organizacije, današnji položaj in potrebo neodvisnih strokovnih organizacij. Nato je razložil pomen obratnih zaupnikov. Vsi prisotni so spoznali važnost delavskih zaupnikov in sklenili so, da gredo na delo, da zmagajo pri volitvah! — Ko so orožniki pri nekem našem sodrugu popisovali njegov položaj in popis ter je na vprašanje: »Ali ste bili zaprti?« sodrug dejal: »Še ne!«, je dejal eden izmed orožnikov: »Kaj pa delate, za božjo voljo, da še niste bili zaprti? Ali ne veste, da je za vsakega v zaporu en kamen?« — Potemtakem je tudi za orožnike! Vsaj jaz verujem, da je, oziroma bo! Končam! Špartak.

Litija. Prejeli smo brzojavko iz uredništva Laži Pravde, da je njihovega zvestega lažnivega sotrudnika Juvana dne 21. nov. zadela kap na litijskem sodišču zaradi močnega žalovanja za svojo kronično na možganih bolno soprogo N. S. Z. Po hudi možganski bolezni so prišli še hudi kronični napadi, zato je smrt neizogibna. Pozivljamo še to malo število kratkovidnežev NSSSS, da še močneje žalujejo za že skoraj popolnoma izgubljeno soprogo, telo, botro in materjo protidelavskih zakonov. Z žalostnim pozdravom od bankirjev in veleindustrijcev odvisen Rudolf Juvan in njegov zet N. S. Z. v Litiji Luka Bizjak.

ZAGORJE. Socijalni demokrati so zopet pokazali svojo barvo. In dejstvo je, da so zagorski steklarski socijalpatrijoti brez dvoma najzarjaveli del Amsterdama. Ko so neodvisni steklarji kot večinska organizacija razpisali volitve obratnih zaupnikov, so socijalni demokrati dejali: Mi smo proti delavskim zaupnikom in proti zakonu o zaščiti delavcev! Ker so torej proti temu zakonu (o tem pišemo v ti številki na drugem mestu) in ker so manjšina, jih je bilo sram voliti. Do zadnjega so kolebali in zadnjo uro — tretja ura na Golgoti — so se izkolebali. Neodvisni so, kljub temu, da so Lojzejevci govorili, da bo vsak, ki gre volit, odpuščen, šli na volišče in dobili 104 glasove. Neodvisna, ki se je pričela s šestimi ljudmi, se je razplodila v 104 krepke sodruge. Amsterdamovci niso dobili niti enega zastopnika. Dobili smo torej vseh šest zaupnikov in sodrugi z desnice ne morejo reči, da nas je malo. Neodvisna postaja povsod steber! — Boj njim, ki so proti zakonu v zaščiti delavcev! — Živele neodvisne! **Špartak.**

Nekaj iz vrst grafičnih delavcev.

S. G. R.J. je z ozirom na veliko brezposelnost zvišal prispevke za **humanitarni fond** začenši z dne 17. novembra t. l. za kvalificirane delavce od 18 na 28 Din, za nekvalificirane pa od 6 na 11 dinarjev; v zvezi s tem so pa zvišane brezposelne podpore tako-le:

1. **Za kvalificirane:** a) po vplačanem 52 tednu od 30 na 45 Din dnevno za dobo 6 mesecev; b) po vplačanem 26 tednu od nič na 22.50 Din za dobo 3 mesecev.

2. **Za pomožno osobje;** a) od 7.50 na 15 Din; b) od nič na 7.50 Din dnevno in v oba slučaja za isto dobo kakor pod 1. Tukaj moramo pripomniti, da so se dosedaj izplačevale prezboselne podpore samo onim, ki so vplačali že 52 tednov in samo za dobo 100 dni, torej so z minimalno zvišanim prispevkom dajatve zvišane za približno 100 odstotkov računajoč, da se je poleg prizvišane dajatve v denarju zvišal tudi čas trajanja podpor. Glasovanje za povišico vršilo se je referendumom t. j., da so vsi člani glasovali potom pismenih glasovnic z rezultatom 2833 glasov za in 492 glasov proti. Torej ogromna absolutna večina za. In kljub temu našlo se je par pokvarjenih elementov, ki so iz Učiteljske tiskarne v Ljubljani razposlali cirkular na vse ljubljanske tiskarne, naj se vsi grafični delavci upro zvišanju prispevkov za brezposelne, kar pa zahvaljujoč zavednosti grafičnih delavcev ni imelo uspeha. Kako daleč so ti elementi v svoji propadli

Plačaj takoj članarino svoji strokovni organizaciji!

morali zabredli, naj nam pokažejo sledeče številke:

Dne 17. novembra t. l. je bilo nezaposlenih grafičnih delavcev v Jugoslaviji 204 kvalificiranih in 96 nekvalificiranih. Ker je pri kvalificiranih delavcih zvišana dnevna brezposelna podpora za 15 Din, bili so isti prikrajšani vsak dan za 204 × 15 je Din 3.060, nekvalificirani pa za 96 × 7.50 je Din 720, torej skupaj dnevno Din 3.780, to pa za voljo tega, ker ni hotelo par mandelcev iz Učiteljske tiskarne, ki so izgubili vsako proletarsko moralo, da prispeva dnevno samo Din 1.40, oziroma le 0.70, nezavedajoč se tudi tega, da so ravno oni tudi lahko med listimi, ki jih bo podjetnik danes ali jutri vrgel na cesto in bo do sami potrebovali te podpore. Izdajalstvo Judežev iz učiteljske tiskarne je bilo takoj na prihodnjem članskem sestanku grafičnih delavcev dostojno obsojeno. Registrirajoč to zadevo, pozivljamo vse člane strokovnih organizacij, naj razmislijo kam pelje tak nepremišljen korak in naj se vsi varujejo kaj takega. Skrb za brezposelne podpore svojih članov od strani S. G. R. J. je najlepši primer drugarske solidarnosti, ki ga mi v imenu ostalih strok najtopleje pozdravljamo želeč, da ga vsi razredno zavedni proletarci posnamejo. Ker je pa to vprašanje posebne važnosti za vse stroke, prinesli bomo v eni prihodnjih številk v tem oziru opširno razpravo.

Ferencur.

Spisak

sa adresama podružnica Saveza Raddnika-ca Šivačko-Odjevne Industrije i Obrta Jugoslavije.

1. Centrala: Stanković, sekretar Saveza Šivačko-Odjevn. Radnika. — Radnički dom. — Beograd.
2. Beograd: Mesna grupa Saveza Šivačko-Odjevnih Radnika. Kafana »Nova Skupština«.
3. Zagreb: Podružnica Saveza Šiv.-Odjev. Radnika. Ilica 55-II. kat.
4. Kragujevac: Mesna Grupa Saveza Šiv.-Odjev. Radnika. Kafana »Sarajevo«.
5. Vinkovci: Đuro Vučevac, ul. Nikole Jurišića 35.
6. Brod n/S: S. Kirchhoffer, ul. Relkonić 13.
7. Sisak: Ivan Murzin, kod M. Miletića, krojača.
8. Pančevo: Walez Biber, ul Svet. Kasapinanića 13.
9. Subotica: Mesna Grupa Saveza Šiv.-Odjev. Radnika. Tolstojeva ulica 18.
10. Kruševac: Mesna Grupa Saveza Šiv.-Odjev. Radnika.
11. Vršac: Jozef Martin. Ulica Kamenarska 62.
12. V. Bečkerek: Pera Vass. Aleksandrova ulica 22.
13. Šabac: Mesna Grupa Saveza Šiv.-Odjev. Radnika. Kafana »Hajduk Veljko«.
14. Čačak: Mesna Grupa Saveza Šiv.-Odjev. Radnika.
15. Zemun: Mesna Grupa Saveza Šiv.-Odjev. Radnika. Radnički dom. — Prilaz 41.
16. Valjevo: Mesna Grupa Saveza Šivačko-Odjevnih Radnika. Kafana »Evropa«.
17. Niš: Svet. Petrović, kroj. radnik. Strarona 97.
18. Novi Sad: Mesna Grupa Saveza Šiv.-Odjev. Radnika. Ulica Ustanska 42.
19. Osijek: Ignjo Bauer. Nova ulica 69.
20. Skoplje: Mesna Grupa Saveza Šiv.-Odjev. Radnika. Ul. Željeznička 16.
21. Tuzla: Mesna Grupa Saveza Šiv.-Odjev. Radnika.
22. Loznica: Branislav Ilić, kroj. radnik.
23. Sombor: Lajoš Wolk. Ulica Pavla Kneževića 5.
24. Senta: Sava Lazić. Stevanova ul. 2.
25. Derventa: Rad. Sind. Veće za Šivaće.
26. V. Kikinda: Mesna Grupa Saveza Šiv.-Odjevn. Radnika. Kafana »Sovac«.
27. Ub: Mesna Grupa Saveza Šivačko-Odjevnih Radnika.
28. Karlovac: Podružnica Saveza Šiv.-Odjevn. Radnika. Radnički dom.
29. B. Bašta: Mesna Grupa Saveza Šivačko- Odjevnih Radnika.
30. Prilep: Petar Šunkarević. Novo Sadska ulica 14.
31. Topola Bačka: Teglaš Marton. Ul. Sekfi br. 852.
32. Split: Delibor Jakerša. Marmont 7.
33. Leskovac: Todor Kocić, kroj. radnik.
34. Aleksinac: Vlada Stefanović, »švaba«, obučar, za Šivaće.
35. Pirot: Vasa Krstić, kroj. radnik.
36. Smederevo: Mesna Grupa Saveza Šiv.-Odjevn. Radnika. Kafana »Srpski Kralj«.
37. Vranje: Petar Nedeljković, krojački radnik.
38. Obrenovac: Mesna Grupa Saveza Šiv. - Odjevn. Radnika. Ulica Valjevska br. 80.
39. Mitrovica (Srem): Filip Štrk. Ulica Krjška br. 24.
40. Vlasotinci: Jordan Šušulić, krojački radnik.
41. Štip: Todor Hadži Tomonić, krojački radnik.
42. Palanka (Sm.): Vlada Đurkić, kroj. radnik.
43. Užice: Branko Kovačević, za Šivače.
44. Nova Gradiška: Alojz Bahnik, kod krojača Ferstnera.
45. Bela Crkva: Langer Aleksander. Žakobova ulica 21.
46. Mostar: Rista Raše, krojač. Glavna ulica.

Fabjančič-Klemenčičeve „Del. Novice“ lažejo.

»Borba«, organ NDSJ v Zagrebu, piše pod naslovom: »Što se sve u ovoj zemlji može doživeti«, da igrajo »Del. Novice« danes v slovenskem pokretu isto vlogo, kot sta jo igrala po vukovarskem kongresu 1920 v Zagrebu Radošević in Bornemisa, ki sta danes oba v Orjuni. Kakor sta Bornemisa in Radošević 1920. leta z blatenjem osebnosti in z lažmi hotela izzvati nezaupanje in razrušiti delavsko gibanje in tako napraviti zadnjo uslugo buržuaziji, preden prestopita odprto v njihove vrste, tako delata danes Kemenčič in Fabjančič, ki sta na poti, da sledita svojemu vernemu drugu Štefanoviću v vrste Pašićevih radikalov ali pa drugih buržujev, kateri razpolagajo z velikimi dispozicijskimi fondi. Tendenca »Del. Novic« spada v plan radikalne politike za rušenje našega delavskega pokreta. To trditev sodružne zagrebške »Borbe« potrjuje dejstvo, da se »Delavske Novice zaganjajo samo v nas neodvisneže, ker radikali dobro vedo, da jim patriotje, nacionalisti in klerikalci niso bili nikdar še nevarni in tudi ne bodo. Zato so »Delavske Novice« dobile ukaz jurišati na neodvisne organizacije, in kako svoj posel vršijo, se vidi iz »Del. Novic«. »Borba« pravi: Baš sedaj, ko radikalni minister Vujičić predaja sodišču falzificiran konfidentski materijal z Dunaja proti našim sodrugom, pišejo »Delavske Novice« denunciacije, ki naj bi tem falzifikatom dale vsaj nekaj verodostojnosti.

Kakor sta na Hrvatskem Bornemisa in Radošević bedno završila kot liferanta denunciantskega materijala za donošenje »Obznane« in šla potem med Orjunce, tako končujeta svojo izdajalsko vlogo med slovenskim delavstvom Fabjančič in Klemenčič kot agent-provokaterja in liferanta denunciantskega materijala za nov proces proti našim sodrugom, preden gresta odkrito med buržuazijo.

»Borba« prinaša tudi dve izjavi ss. Cvijića in Horvatina. S. Cvijić pravi med drugim: Neverjetne obtožbe, katere je iznesel v »D. N.« zaupnik radikalne vlade Fabjančič, niso nove. Enake in iste vesti so brezuspešno širili med delavstvo agenti tukajšnje (zagrebške) policije. Jaz nisem smatral za potrebno dementirati te laži in jih niti sedaj ne bom, ker se ne maram toliko ponižati. — S. Horvatin piše: Moralna in intelektualna mizerija Fabjančič, ki se je valjda podal v špijonsko službo, trdi v »Del. Novicah«, da je s. Cvijić ob priliki neke policijske preiskave podtaknil meni notes, v katerem je bilo »vse zapisano, kar se je govorilo« in da je hotel (Cvijić) s tem mene (Horvatina) kompromitirati. Izjavljam, da je to ordinarna laž, ker pri dotični policijski preiskavi sploh navzoč nisem bil, vem pa, da je Cvijićev notes vzel k sebi neki sodrug, ki je upal, da ne bo aretiran. Vem tudi, da je omenjeni notes policija dobila, ali si ni mogla pomagati z njim, ker v notesu ni bilo ničesar, kar bi policiji moglo koristiti.

(Op. uredništva: Te izvlečke in »Borbe« smo smatrali za potrebno objaviti, ker mnogim sodrugom prilike na Hrvatskem niso poznane in ker sta bila napadena sodruga Cvijić in Horvatin, katere naši sodrugi ne poznajo. Na napade na naše sodruge Žorga, Lemež, Klopčič, Hlebec itd. ne bomo odgovarjali, ker je denunciantska tendenca pisanja »D. N.« jasna, kar morejo spregledati vsi, ki še čitajo »D. N.«)

Iz raznih poročil.

Zveza Rudarskih Delavcev zmaguje.

V Velenju so se 21. novembra vršile volitve v krajevni odbor bolniške blagajne. Kandidatna lista Z. R. D. je dobila čez polovico vseh glasov. 29. novembra pri volitvah v bratovsko skladnico je pa dobila Z. R. D. 31 mandatov, socijalpatrijotje pa dva mandata. V nedeljo 2. decembra t. l. se je vršil velik javni shod, na katerem so rudarji protestirali proti protizakoniti diktaturi vodstva bratovske skladnice, ki je brez sklepa kompetentnega odbora odstavila dosedanjega dobrega zdravnika in postavila nekega novega človeka. V ponedeljek je izvoljena deputacija predala tozadevne resolucije v Ljubljani na pristojnih mestih. Rudarji naj zahtevajo sklicanje odbora in naj razveljavijo protizakoniti korak vodstva.

Rudarji v revirjih trboveljske družbe bodo v nedeljo 9. decembra pokazali, da ne zaostajajo za velenjskimi sodrugi in bodo vsi kompaktno šli na volišče in volili kandidate Z. R. D. ter tako pokazali radikalni vladi pa tudi trboveljski družbi, da jih ni strl teror, katerega izvajajo nad rudarji, ampak da jih je nasilje le utrdilo v njihovi borbi za boljše življenje in večji kos kruha.

Za trboveljsko družbo zakoni ne veljajo. Pauer se požvižga na razsodbe laškega sodišča in nihče od poklicanih vladnih organov se ga ne upa prijeti. Trboveljska družba je odpustila vse zaupnike Z. R. D. in jih je hotela sedaj na zimo, pred prazniki vreči na cesto. Nekateri so dobili delo pri privatnih podjetjih, ali ravnatelj Madžar Pauer je dotičnim **privatnim** podjetnikom zapretil in zopet so bili ponovno odpuščeni, brez kruha in zaslužka. Pritožili smo se pri pokrajinski upravi, načelnik Kremenšek si ne upa nastopiti proti TPD, pritožili smo se rudniškemu glavarju Stergarju, ta seveda tudi ni našel zakona, po katerem bi se moglo nastopiti proti Skubic-Pauerjevi bandi. Laško okrajno sodišče je odločilo in izdalo odlok, da se do 1. februarja 1924 ne sme nobenega odpuščenega rudarja deložirati ali ga podili iz stanovanja. Pa kaj briga Pauerja sodišče, kaj zakon. Moč trboveljske družbe je tolika, da dela kar hoče in nihče ne sme in si ne upa nastopiti proti kršenju zakonov s strani TPD. Tako je Pauer dal z rudniškimi delavci, vkljub protestu, s. F. sprazniti njegovo stanovanje in ga je namestil v neko luknjo, ki je mnogo slabša kot njegovo dosedanje stanovanje. Svaka sila do vremena. Prišel bo čas, ko bomo mogli vračati milo za drago. Ali se vam že ne svita?

Občinski klub NDSJ v Ljubljani za pravico svobodnega združevanja.

»Jutro« in vse Žerjav-Krammerjevo (to je trboveljski Krammer z dvema m) časopisje je pošiljalo v svet lažnjiva poročila o komunistični sabotaži v mestni elektrarni, kar je purgarske Ljubljančane seveda precej oplašilo. Da so bila ta poročila zlagana, ni treba še posebej povedati, ker to se razume, če piše to »Jutro« in najnovejši Krammerjev list »Slovenski Narod«. Zakaj lažejo? Zato, ker hočejo odvrniti pozornost od pregreh njihovega pristaša Fortiča, proti kateremu so delavci iznesli materijal iz katerega je razvidno, da je na nepošten način trgoval z materijalom mestne občine in z demobilizacijskim materijalom in si tako »zaradil« težke pare. Ta Fortič je takoj po ovadbi pričel šikanirati delavce, posebno zaupnike organizacije občinskih delavcev. Načelnik upravnega odbora mestne elektrarne je klerikalec Orehek, kateremu se je protidelavsko postopanje Fortiča seveda dopadlo, saj je bilo naperjeno proti »komunistom«. Združeni klerikalci in demokrati so hoteli zakriti Fortičevo korupcijo in niso hoteli priznati delavcem pravico združevanja. Ker so klerikalci v zvezi in s podporo socialpatriotov-Barjanov tudi pri drugih važnih vprašanjih, kakor pri službeni pragmatiki, pri vprašanju višine stanarine v novih delavskih hišah itd., gazili program Z. D. L. in ščitili interese kapitalistov, so člani kluba N. D. S. J. sklenili izstopiti iz Z. D. L. in šli v opozicijo. Na javnem shodu 3. decembra 1923 v Mestnem domu je ljubljansko delavstvo odobrilo korak N. D. S. J. Tako je končno likvidiran zadnji ostanek kompromisarstva, katerega sta uvedla Klemenčič in Fabjančič.

Komandantu V. orožniške brigade v Ljubljani.

Ko je bil sredi avgusta aretiran Jože Kastelic, so mu hoteli orožniki naprtiti (med njimi komandir) **svoj** (orožniški) nahrbtnik. On se je temu upri in vrgel nahrbtnik na tla. Nato so mu **nasilno** nataknili nahrbtnik in — **uklenili.** Tako je bil prisiljen, da je nosil tuj nahrbtnik in da **so ljudje videli v njem tatu in lopova!**

Zahtevamo preiskavo in plačilo za vse nezakonitosti zagorskih orožnikov.

Ljubljana, dne 1. decembra 1923.

Dramatični odsek »Zveze rudarskih delavcev« v Trbovljah

priredi

na dan 9. decembra 1923 v dvorani »Delavskega doma« ob 4. uri pop.

igro:

Tihotapec

Vabijo se sodrugi in sodružice, da si ogledajo igro, posebno mladina in kdor ima veselje do dramatike, naj se priglasi, ker se bodo vršile redne prireditve.

Vstopnice za imenovano igro se dobe že od 23. novembra dalje, vsaki dan od 8. do 12. ure in od 14. do 18. ure v pisarni »Zveze rudarskih delavcev« v gostilni Pravdič, in sicer stane:

Sedež na balkonu 7 Din.
Stojišče na galeriji 3.50 Din.
I. prostor 6 Din.
II. prostor 5 Din.
III. prostor 4 Din.
Stojišče 3 Din.

Za polnoštevilni obisk se priporoča

Dramatični odsek Z. R. D.

VSEM NEODVISNIM STROKOVNIM ORGANIZACIJAM.

V nedeljo 9. decembra 1923 se vrši v Delavskem domu v Ljubljani ob 9. uri dopoldne

PLENARNA SEJA Z. N. S. O.

Dnevni red:

1. Poslovno poročilo tajnika in blagajnika.
2. Poročila posameznih organizacij.
3. Poročilo o situaciji in naše naloge.
4. Razno.

Vse organizacije se pozivajo, da pripravijo za plenarno sejo potrebna poročila in da pošljejo svoje zastopnike.

Lastnik: Zveza Neodvisnih Strokovnih organizacij za Slovenijo.
Odgovorni urednik: Vergelj Anton.
Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.